

DAMMEN

Combinaties uit de partij

Omdat slaan verplicht is bij dammen, kun je je tegenstander dwingen tot een hele serie zetten om daar voordeel uit te halen; dat je meer schijven terugslaat of een dam haalt. Dat heet een combinatie (of platter: 'zetje') en is een van de populairste onderdelen van het spel. Beginners en ook toevallige passanten kijken vaak met open mond wanneer er een ingewikkelde combinatie getoond wordt: hoe is het mogelijk dat een speler dat van tevoren allemaal ziet?

Ook de metafoer van eerst investeren om later méér terug te winnen spreekt aan – of, voor de meer vileine geesten: je tegenstander het idee geven dat hij wint, om genadeloos toe te slaan. Namen van combinaties als de Coup Napoleon, Turkse slag en maanslag spreken tot de verbeelding.

Om een goede partij te kunnen spelen is het van belang dat je kunt combineren: eerst leer je één geven, twee slaan, dan één geven drie slaan, twee geven drie slaan enz., stap voor stap moeilijker. Veel trainingsboeken bevatten slechts combinaties en het verhaal gaat dat wereldkampioen Koeperman zijn befaamde combinatieboeken schreef omdat hij zélf slecht was in het oplossen ervan.

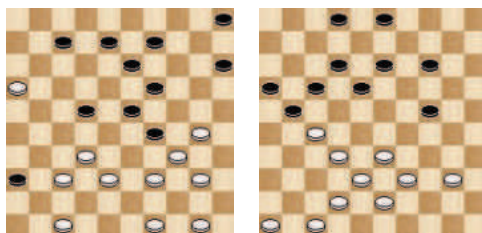
Buiten het partijspel om is een tak ontstaan die zich slechts bezighoudt met combinaties: de problematiek. Ze hebben eigen tijdschriften en zelfs grootmeesters die proberen een stelling te bedenken die op unieke wijze met interessante slagmechanismes en puntig eindspel te winnen is.

diagram 1

Aleksandr Shvartsman-Raimonds Vipulis

Soms komen partijspel en problematiek samen: als een partij uitmondt in een scherp eindspel of als er een spectaculaire combinatie mogelijk is. De speler achter het bord moet het dan nog wel zien.

In het Riga Open was dat bij Shvartsman in goede handen in zijn partij tegen collega-grootmeester Vipulis. Zwart is al overspeeld na zijn laatste zet (33...3-8) maakt Shvarts-



man het schitterend af: **34. 47-41! 36x47** geeft de eerste dam en plakt nu zelf naar dam: **35. 16-11! 47x24** (zwart moet meerslag nemen) **36. 11x2 29x40 37. 49-44! 40x49** geeft zwart een tweede dam, om nu met zijn eigen dam de beslissende manoeuvre in te zetten: **38. 2-16! 49x27 39. 16x40!!** over twee dammen en drie schijven!

Een fenomenale manier om de winst binnen te halen – zelfs voor Shvartsman met zijn lange carrière. Je kunt op YouTube goed zien dat hij het ook wel spannend vond om deze combinatie uit te halen. Titel van de video: *The Best Checkers Combination Ever Recorded?! 3 Kings Involved!*

diagram 2

Alexander Presman

Andersom kan ook: een probleem dat op een partij lijkt. Grootmeester Alexander Presman heeft in zijn carrière veel combinaties uitgehaald, maar gebruikt zijn partijen ook graag als startpunt voor composities. De laatste tijd is hij zeer actief op Facebook en Instagram waar hij dagelijks een nieuwe stand plaatst. Daar voegt hij altijd een verhaaltje aan toe om de foutzet te verklaren.

In deze stand speelt wit **1.39-34** en antwoordt zwart **1...17-22?**, nu hij déntkt dat het nog kan. Maar in werkelijkheid is het al te laat... **2. 33-28! 22x31 3. 28-22! 18x27 4. 34-29 24x33 5. 38x29 27x49 6. 47-41! 49x35 7. 29-24 35x19 8. 41-37 19x41 9. 46x10** en wit wint.

WOUTER SIPMA
woutersipma@gmail.com